

R

Rabatinszky Mária, operaénekesnő, koloratura-szoprán, a Nemzeti Színház tagja, sz. 1842-ben, Csákyán (Abauj vm.), ahol atyja gr. Barkóczy János erdőmestere volt. Nálunk 1862. szept. havában tűnt fel; utoljára 1866. márc. 24-én lépett fel mint Gilda (Rigoletto). 1865. júl. havában négy évre a bécsi operához szerződött, ahol nov. 23-án mutatkozott be, az udvari operában, az »Ördög Róbert«-ben. 1873. márc. 25-én Bécsben férjhez ment Zachariás János berlini gyároshoz és lépett a pályáról.

Rácalmási színészlet. Rácalmáson (Féjér m.) 1837. okt. 11-én Balogh István tartott színelőadást. Az újabb időkben, 1882. aug. végén Tóth Ferenc társulata működött itt. (Márkus Emilia e községben 1876. nyarán, mint működvelő nagy sikert ért el.)

Racine (raszín) Jean de, fr. drámaíró, sz. 1639. dec. 21-én, La Ferté-Milonban (Aisne), megh. 1699. ápr. 26-án, Párizsban. Magyarra fordított színművei: »Andromache«, ford. Zilahy Imre, Marosvásárhely, 1866. »Bajazet«, ford. Paulay Ede, Budapest, 1872. »Iphigenia«, ford. Paulay. U. o. 1875. »Phaedra«, ford. Farkas Albert. U. o. 1872. Bem. 1876. dec. 1. Nemzeti Színház. »Athalia«, ford. Csiky Gergely. Temesvár, 1876. »Britannicus«, trag. 5 felv., ford. Ivánfi Jenő. Bem. 1899. dec. 22. Nemzeti Színház. (Racine legjobban a női szívet és szenvedélyt tudta festeni, így hát természetes, hogy darbjainak főalakjaivá nőket állított. Kilenc remek szomorújátéka közül hatnak a címe nőnév: »Iphigénie«, »Bérénice«, »Andromaque«, »Phèdre«, »Athalie« és »Esther« és a többi három darab-

jának főszemélye is nő. »Bajazet«-ben Roxane, »Mithridate«-ban Monime és »Britannicus«-ban Junie.) A franciák méltán tartják legnagyobb tragédiaírójuknak. A drámai formának éppen oly embere volt, mint a klasszikusan szoborszerű emberábrázolásnak s az emberi indulatok mindenféle árnyalatát kifejező nyelvnek. Magyar színpadon sohasem tudott nagy sikert aratni, s irodalmunkra sem volt jelentősebb hatással, mert a magyar drámai hagyomány R. klasszicizmusával szemben Shakespeare romantikáját hangsúlyozza.

Rachel (rasel) Felix Elisa, világhírű fr. tragika, sz. 1821. febr. 28-án, Mumpfbán (Svájc, Aargau kanton), megh. 1858. jan. 3-án, Toulon mellett, egy csoneti nyaralóban. — Az apja: Felix, házaló zsidó volt. Anyja: Ester Haya. Tehetségét Charon, a párizsi egyházi zenefőiskola igazgatója fedezte fel. A kis leányt ő iratta be a Théâtre Français színésznének: Pagnon St.-Aulaire szavalóiskolájába. A legtöbb híres kómikus: tragikus hős szeretett volna lenni ifjúkorában. Rachelnél megfordítva történt: őt a komédia vonzotta jobban. 1836. október 26-án lépett fel először, egy iskolai előadáson. A »Philosophe marié« című vígjátékban, játszotta Hermione s a szubrett szerepét. Az előadást végignézte Bédel, a Théâtre Français pénztárosa s Bédel urat annyira elragadta a tizenhat esztendőös kis színésznő játéka, hogy rohant az igazgatójáért, Joustin de Lassalle-ért, aki már másnap elhelyezte Rachelt a Conservatoire-on. Még két évig kellett küzdenie. 1838. június 12-én azonban, amikor először jelent meg a Théâtre Français deszkáin, klasszikus tragédiában, tehetségének ellenállhatatlan varázsa egyszerre meghó-